

Pravicový extremismus na Ukrajině

Mgr. Martin Laryš

Historické identitární zdroje

Myty o kozácké slávě (i antisemitský odkaz – protižidovské pogromy, protipolský i protiruský), Záporožská sič

Období ukrajinské chvilkové nezávislosti, kdy byla země bojištěm několika válčících stran (ukrajinští nacionalisté – Petljura, Skoropadskyj, machnovci, bolševici, bělogvardějci, německá a polská vojska), sičovní střelci (bývalí vojáci R-U, z nichž byly vytvořeny jednotky ukrajinské národní armády, až 25 000 vojáků, v čele Jevhen Konovalc – později v čele OUN, zavražděn 1938 agentem NKVD v Holandsku)

Ukrajina po WWI rozdělena mezi Polsko a SSSR, v Polsku činná od 1929 Organizace ukrajinských nacionalistů (Orhanizacija ukrajinskych nacionalistiv, OUN) – cílem nezávislá velká Ukrajina bez komunismu a liberální demokracie, politické atentáty na představitele polského státu, ke konci 30. let rozdělení na dvě části (generační rozdíl a stupeň radikálnosti): umírněné křídlo A. Melnyka, radikálnější Stepana Bandery. Později rozdílné vnímání Třetí říše (Melnyk usiloval o jejich pomoc, Bandera chtěl spoléhat pouze na domácí ukrajinské zdroje), Bandera později za prohlášení ukrajinské nezávislosti držen v Sachsenhausenu.

UPA (Ukrajinská povstalecká armáda) – vznikla v říjnu 1942 z OUNb, vedena Romanem Šuchevyčem (zem. 1950), revoluční nacionalismus, vliv myšlenek integrálního nacionalismu Dmytro Doncova (antiruský charakter, vliv německého romantismu, elitismus, proti demokracii i socialismu). Bojovala proti Němcům i rudé armádě, etnické čistky Poláků na Volyni (několik desítek tisíc), bojovala až do 50. let (poslední velitel Vasyl Kuk zemřel v r. 2007).

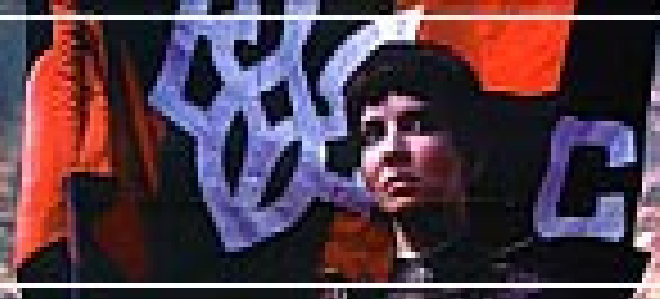

Historické zdroje identity

Divize Waffen SS Halič (14. Pancéřová divize, později 1. Ukrajinská): založena 1943, složená převážně z Ukrajinců, utrpěla ničivou porážku v bitvě u Brod, nasazena proti sovětským a polským partyzánům, proti SNP, později i proti jugoslávským partyzánům na slovinsko-rakouské hranici, ideologické důvody téměř bezvýznamné (hlavní - nezávislost Ukrajiny, boj proti bolševismu), založení divize podpořeno OUNm, proti OUNb, divizi vedli Němci, regionální (nikoliv národní ukrajinská) symbolika, na konci dubna 1945 byla přejmenována jako 1. Ukrajinská divize Ukrajinské národní armády (UNA) pod velením Pavla Šandruka. Vojači nebyli na rozdíl od ruských vlasovců vydáni napospas Sovětskému svazu, ale emigrovali do UK a Kanady.

Odlíšné cesty historického vývoje zanechaly mezi ukrajinskými regiony dodnes hluboké rozdíly, rozdělení na východ (víceméně proruský) a západ (víceméně protiruský)

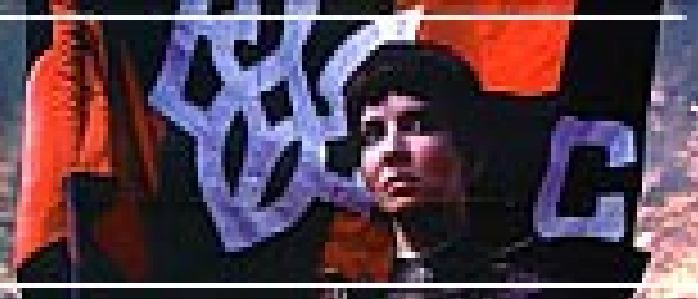
УНА-УНСО

Ukrajinské národní shromáždění – Ukrajinská lidová sebeobrana (UNA-UNSO)

- založena roku 1990 jako Ukrajinská mezistranické shromáždění (UMPA), 1991 přejmenována, vedena Juryjem Šucevyčem (syn velitele UPA Romana Šucevyče strávil skoro 40 let v gulagu), od 1994 Oleh Vitovyč, později se rozdělila minimálně na 3 organizace: jednu vedl Andrij Škil' 1999-2002, poslanec za BJuT (ve vězení za provokace při protikučmovských demonstracích), další vedl Juryj Tyma a Eduard Kovalenko, další dodnes vede Šucevyč (od roku 2005-6), když vystřídal Kovalenka
- silně imperialistická (Velká Ukrajina jako světová velmoc), panslavismus, kyjevocentrismus.
- protiruská, politické násilí (vnitrozemní i zahraniční), paramilitární jendotky (UNSO) – hlavně provokace: proti ruským nacionalistům, provokatvní cesty na Krym, zapojení do konfliktů v Podněsteří, Gruzii a Čečensku (Lupynos, Korčynskyj, Muzyčko)
- silně militaristická, obhajoba zájmů armády, antidemokratismus, „law and order“, vigilantismus, sociální populismus, protekcionismus,
- nacionalismus na občanském základě, bez xenofobie a antisemitismu (kromě šucevyčovské UNA-UNSO: „židovská ghetta za WWII si židé vymysleli ad.“)
- nástupnické organizace Bratrstvo Dmytra Korčynského a UNA-UNSO E. Kovalenka podle některých autorů pracují pro Rusy (Korčynskyj je stoupencem Duginova neoeurasianismu a jezdí do Ruska).

УНА-УНСО

UNA-UNSO ve volbách:

1994: tři mandáty (2 Lvov, 1 Ternopol), 148 939 hlasů (0,51%) - nejvíce na západní Ukrajině, (ve Lvovské oblasti zhruba 100 000 hlasů).

1998: v poměrné části pouze 105 977 hlasů (0,39%), na 24. místě (z 30 kandidujících).

2002: v poměrné části 31. místo (z 33 zapsaných stran), pouze 0,04% (11 839) hlasů, ve většinové části se do parlamentu dostal pouze A. Škil', který v té době přešel do Bloku Julie Tymošenkové (BJuT).

2006: Tymova UNA-UNSO (Ukrajinské lidové shromáždění – Ukrajinská národní solidární organizace) pod záštitou Národního hnutí Ukrajiny za jednotu (NRUJ) Bohdana Bojka, získalo pouhých 0,13 (34 723) hlasů.

Šuচেvyčova UNA-UNSO na 38. místě (ze 45 kandidujících stran) se ziskem 0,06 % (tj. 16 379) hlasů.

2007 nekandidovala vůbec.

Aktivity UNA jsou dnes již spíše virtuálního charakteru a vliv „post-unovských“ struktur se, na rozdíl od 90. let, rovná nule.

Státní samostatnost Ukrajiny (DSU)

zal. 1990, pol. stranou od r. 1993, předsedou Ivan Kandyba, od 1993 Roman Koval' - radikálizace, tiskoviny Volání svobody (Poklyk voli), Zahrava a Nepokořený národ (Nezboryma nacija) v Kyjivě

Paramilitární org. Vatra

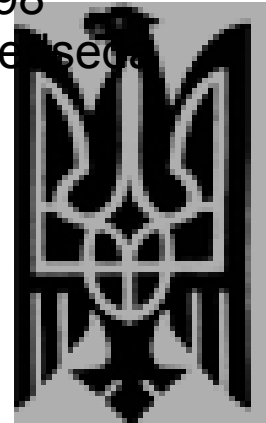
2003 zrušen její status pol. strany,

Koval' působí v historickém klubu, pojmenovaném podle básně národního spisovatele Tarase Ševčenka Chladné údolí (Cholodnyj jar), nadále vydává Nepokořený národ (Nezboryma nacija) . „Ukrajinský stát nade vše“, nacionalisticky podbarvené články a knihy.

Imperialismus, silně antidemokratická, obhajoba „naciokratického řádu“ formou diktatury armádních elit, etnocentrismus (kult rodu, národní diktatura atd.), jeho publikace totalitaristický charakter (Pilíře naciokracie ad.)

Antisemitismus, etnonacionalismus (protiruská)

Volby: 1994 - 24 722 voličů. 1997 utvořila DSU a Sociálně-národní strana Ukrajiny (SNPU) koalici Méně slov (Menše sliv), v poměrné části parlamentních voleb 1998 předposlední 29. místo - 0,16% (45 155) hlasů. Ve většinové části 1 mandát - předseda SNPU Oleh Tjahnybok.

Svoboda

zal. 1990 jako Sociálně-národní strana Ukrajiny (SNPU) ve Lvově, předsedou Kryvoručko (pak odešel a přidal se k Lidovému hnutí Borise Tarasjuka, několikanásobný ministr zahraničí, Oleh Tjahnybok (od 1994 zvolen do Lvovské oblastní rady, 1998 jediný poslanec za koalici Méně slov, od 2002 poslanec za Juščenkovu Naši Ukrajinu, 2004 vyloučen za antisemitské projevy)

V 90. letech extremistická SNPU (včetně symboliky), později umírnění (nehlásá otevřený antisemitismus, ani rasismus) a přejmenování na Svobodu (2004)
populismus, radikální etnonacionalismus, antiruská, zrušení krymské autonomie, jaderný status

Hraní na nacionalistickou strunu historické spravedlnosti – snaha o plnou rehabilitaci příslušníků OUN, UPA, Bandery, Šuচেvyče i SS Halič (památníky, demináře, konference, veřejná vystoupení, víceméně regionální strana (Halič), antikomunismus, Volby: 2006: 18. místo - 0,36% (91 321) hlasů, 2007 - 8. místo - 0,76% (178 655) hlasů (ve řeck haličských oblastech překonání 3 % klauzule), krajské volby v Ternopolské oblasti v březnu 2009 vítězství: 35 % (předtím 3 %), Tjahnybok v lednu 2010 kandidoval na prezidenta – 8. místo, 1,43 % (353 252 hlasů), ve Lvovské oblasti přes 5 %.

Od 2007 jediná zahraniční pobočka: v Praze (Bohdan Kostiv), člen Euronatu (kontakty na Front National a Vlaams Belang)

Dnes nejsilnější krajně pravicový subjekt na Ukrajině, velké šance na vstup do parlamentu v dalších parlamentních volbách.

ПАТРІОТ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІАЛ-НАЦІОНАЛІЗМ

Militantní organizace

Patriot Ukrajiny: vznik 2005 v Charkově, v čele Andrij Bileckyj, protiimigrační rétorika, antisemitismus, „vybudování národní a sociální ukrajinské společnosti na rasové bázi v rámci Velké Ukrajiny“, proti haličskému etnonacionalismu, demonstrace proti imigraci a za uctění SS Haliče, snaha o vojenský výcvik. Silná pobočka v Černivcích (spolupráce s rumunskými org., Noua dreapta)

Ukrajinská národně-dělnická strana: vznik 2005 v Kyjevě, v čele Jevhen Herasymenko, pochody za SS Halič, neonacismus, adorace UPA, OUN, antisemitismus, Velká Ukrajina, spolupráce se Svobodou a UKP, ostatní UNTP berou za zpolitizované skunheady, kromě klasicky ukrajinských témat (OUN, UPA) se jejich orientace neliší od neonacistických postulátů jinde v Evropě

Українська Націонал - Трудова Партія

Україна понад усе!

Subkultury

Skinheads:

První znaky existence NS skinheads na Ukrajině v letech 1993-96 v Kyjevě.

Zpočátku dobré vztahy s SNPU, později rozchod: mezi kyjivskými skiny nevládl agresivní přístup vůči Rusům - hlavní profilační téma antisemitismus a panárijský rasismus, lekce o historii ukrajinského nacionalismu, Dmytru Doncovovi a Stepanu Banderovi vnímány jako anachronismus a epizoda ukrajinské historie.

Funguje i BaH, roztržštěná na dvě části: Blood and Honour/Combat 18 Ukrajina a Blood and Honour Division Ukraine / Brotherhood 28

Centrem jihoukrajinských NS skinheads Nikolajev

WP koncerty a kapely: nejznámější Sokyra Peruna (Kyjev), dále Sejtar (Kyjev), Cyrunlija im. Kotovskoho (Nikolajev), Čysta Krynicja (Nikolajev), Ščit i meč (Nikolajev), Nachtigall (Lvov), Bilyj škval (Lvov)

Celkový počet skinheadů těžko odhadnout, v Kyjevě asi 1500, rasové násilí nižší než v Rusku, ale jinak Ukrajina patří mezi země s nejrizikovějším rasovým násilím v Evropě (za rok 2007 zhruba 7 rasových vražd a 70 napadení s těžkými zraněními), pár skinheadských org. (Hlídká 88, SS Teremiki).

I Ukrajinci mají svého „mučedníka“ - člena nacionalistické organizace Sič Maxim Čajka, zavražděného v dubnu 2009 v Oděse ruskými nacionalisty.